

. ਮੇਰੇ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ।

- . (੧) ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਉਣੀ,
- . (੧) ਨਾਲ ਚਿੱਤ ਲਾਉਣਾ।
- . (੧) ਨੂੰ ਹਿਰਦੈ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣਾ।
- . ਇਥੇ ਸਵਾਲ? ਉਠਦਾ ਹੈ, ਕਿ (੧) ਕੌਣ ਹੈ ??
- . ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਉਣੀ ਹੈ,
- . ਚਿੱਤ ਲਾਉਣਾ ਹੈ,
- . ਹਿਰਦੈ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੈ।

- . ੴ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।
- . ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬਾਹਰ,

. ਸਾਡੇ ਹਰ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ, ਉੱਪਰ-ਥੱਲੇ, ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ, “ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੇ ਸੋਈ ਖਿੰਡੇ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ” ॥ ਭਗਤ ਪੀਪਾ ਜੀ॥ 695 ॥

- (੧) ਹੀ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
- ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
- ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
- ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- ਦਿੱਸਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਅਣਦਿੱਸਦਾ ਵੀ ਹੈ
- ਆਕਾਰ ਵਾਲਾ ਵੀ ਹੈ, ਨਿਰ-ਆਕਾਰ ਵੀ ਹੈ।
- ਕੁੱਦਰਤ ਵਿਚ ਉਹੀ (੧) ਆਪ ਹੀ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਆਰਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ॥ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ॥ ਰਹਾਉ॥
- ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਇਸੇ ਕੁੱਦਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ।
- ਕੁੱਦਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਉਸੇ (੧) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ, ਭਾਗ ਹਾਂ, ਉਹੀ ਹਾਂ।
- ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ ਹਰ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ॥ ਮ੪॥ ੧੧॥
- ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੂੰਹੈ ਵੁਠਾ॥ ਮ5॥ 106॥
- ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਆਪਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਲਹਿਆ॥ ਮ5॥ 458॥
- ਤਾਂ ਤੇ, (੧) ਸੱਚੇ ਦੇ ਨਾਮਣੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਬਨਾਉਣੀ, ਨਾਲ ਨਾਤਾ ਜੋੜਨਾ, ਉਸਦੇ ਵਰਗੇ ਬਨਣਾ/ਹੋਣਾ, ਉਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਹੀ ਸੱਚੇ ਨਾਲ ਪਰੀਤ ਪਾਉਣੀ ਹੈ, ਹਿਰਦੈ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੈ।

. ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਕਥੇ ਤੇਰੇ ਜਿਹਬਾ॥ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ॥ ਮ5॥ 1083॥

. ਕਰਤੇ-ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਦੁਨੀਆਵੀ ਨਾਮ ਸਾਰੇ ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਹਨ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਸ ਕਰਤੇ ਕਰਤਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਮਝੀ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਰੱਖ ਲਏ। ‘ਸੱਚ’ ਹੀ ਕਰਤੇ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਮਣਾ ਹੈ।

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ॥
 ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥
 ਮ1 ॥ 1 ॥

. ‘ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ’ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 44 ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਇਹ ਸਬਦ;

“ਮੇਰੇ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਸਭ ਧੰਧੁ ਹੈ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਮੇਹੁ ਮਾਇ ॥੧॥
 ਰਹਾਉ” ॥

ਮਹਲਾ ਪੰਜਵਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

. ਉੱਪਰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਪੰਕਤੀ ਸਬਦ ਦੀ ‘ਰਹਾਉ’ ਵਾਲੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ, ਸਬਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਸਬਦ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਦੇ, ਇਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ/ਅਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ/ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

. ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦੇ 95% ਰਾਗੀ ਜੱਥੇ ਅਤੇ ਢਾਡੀ, ਇਸ ਸਬਦ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਪਦੇ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ “**ਲਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ॥**” ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਗੀਆਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਕੀਰਤਨ ਕਿਸ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। * **ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਪਰੀਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।**

. ਇਹਨਾਂ ਧੰਧੇਬਾਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ‘ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ’ ਦੀ ਉਸਤੱਤੀ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਪਰੀਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਰੀਵਾਰ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਭੰਡਾ/ਮਰਾਸੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਧੰਧੇਬਾਜ਼, ਪਰੀਵਾਰ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਜਿਆਦਾ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣਗੇ, ਉਤਨਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਗੱਫਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸੋ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਕੀਰਤਨੀਏ ਢਾਡੀ ਲੋਕ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ, ਧੰਧਾ ਹੈ- ‘ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ’।

. ਇਹ ਲੋਕ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਸਗੋਂ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ, ਮੂੜਮੱਤੀ-ਮੰਨਮੱਤੀ, ਸਨਾਤਨੀ ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ, ਬਰਾਹਮਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕਰਮਕਾਂਡ ਭਰੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣਾ-ਸੁਣਾ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਗਿਆਨੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ।

. **‘ਗੁਰਮੱਤ-ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ:**

***** ਜੋ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰ ਦੀ ‘ਕਿਰਤ’ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਸਫਲ ਹੈ।**

***** ਜੋ ਸਿੱਖ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ‘ਕਿਰਤ’ ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਫਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਉਸਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸਫਲਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਕਿਰਤ ਸਫਲੀ ਹੈ।**

ਅੱਜ ਦੇ 100 ਵਿਚੋਂ 99 ਰਾਗੀਆਂ-ਢਾਡੀਆਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਹੈ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਸਭੇ ਥੇਕ ਪਰਾਪਤੇ ਜੇ ਆਵੈ ਇਕੁ ਹਥਿ ॥ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਕਥਿ ॥

ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਰਾਪਤੇ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਮਥਿ ॥ ੧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਸਭ ਧੰਧੁ ਹੈ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਮੇਰੁ ਮਾਇ ॥੧॥
ਰਹਾਉ ॥

ਲਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਰੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥ ਨਿਮਖ ਏਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ
ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥ ਜਿਸ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਗਰੇ ॥੨॥

ਸਫਲ ਮੂਰਤੁ ਸਫਲਾ ਘੜੀ ਜਿਤੁ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥ ਦੂਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ਨ ਲਗਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਕਾ
ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥ ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿਆ ਸੋਈ ਉਤਰਿਆ ਪਾਰਿ ॥੩॥

ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਜਿਥੈ ਸੰਤ ਸਭਾ ॥ ਢੇਈ ਤਿਸ ਹੀ ਨੇ ਮਿਲੈ ਜਿਨਿ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਲਭਾ ॥
ਨਾਨਕ ਬਧਾ ਘਰੁ ਤਹਾਂ ਜਿਥੈ ਮਿਰਤੁ ਨ ਜਨਮੁ ਜਰਾ ॥੪॥੬॥੭੬॥

. ਆਉ ਸਬਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੀਏ:

. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ: ਐ ਮੇਰੇ ਮਨ,
ਕੇਵਲ “ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਨ/ਚਿੱਤ/ਸੁਰਤ ਲਾਉਣਾ ਕਰ। ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਚਿਆਰਤਾ ਵਾਲੇ
ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਕਰ।

. (੧) ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸੱਭ ਧੰਧਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ), ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਸੱਭ ਕੁੱਝ
ਜੋ ਦੁਨੀਆਵੀ ਪਦਾਰਥ ਹਨ, ਸੱਭ ਮੋਹ/ਮਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਝੂਠ ਹੈ ਮਿੱਥਿਆ ਹੈ।

. 'ਰਹਾਉ' ਵਾਲੀ ਪੰਕਤੀ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੇਵਲ, (੧) ਕਾਦਰ, ਕਰਤਾ, ਕਰਤਾਰ, ਕੁੱਦਰਤ, ਅੱਲਾ, ਵਹਿਗੁਰੂ,
ਰਾਮ, ਰਹੀਮ, ਬੀਠਲ, ਕੇਸ਼ਵ, ਮਾਧਵ. . ਵੱਲ ਹੈ।

. ਕੇਵਲ (੧) ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਂਝ ਬਨਾਉਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ, ਚੌਥੇ, ਪੰਜਵੇਂ. . . . ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ
ਪਾਉਣੀਆਂ/ਲਾਉਣੀਆਂ।

. ਕੇਵਲ (੧) ਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

. ਪਦਾ ਨੰਬਰ 1.

. ਪਹਿਲੇ ਪਦੇ ਵਿੱਚ ‘ਰਹਾਉ’ ਵਾਲੇ ਅਰਥ-ਭਾਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦ੍ਰਿੜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

. ‘ਸਭੇ ਥੋਕ ਪਰਾਪਤੇ ਜੇ ਆਵੈ ਇਕੁ ਹਥਿ’ ॥ ਅਗਰ (੧) ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵ (੧) ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣ ਜਾਵੇ, (੧) ਨੂੰ ਹਿਰਦੈ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ/ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

‘ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੇ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਕਥਿ’ ॥ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਸਫਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਗਰ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਸਚੇ ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਿਉਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਭਾਵ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖੀ ਯਾਦ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖੀ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਕਰੇ।

‘ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਰਾਪਤੇ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਮਥਿ’ ॥ ੧॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰਾਂ ਨੇ ‘ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਰਾਪਤੇ’ ਦੇ ਅਰਥ, ‘ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ’ ਦੇ ਚਰਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਿ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ’ ਦੇ ਚਰਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ? , ਕਿਥੇ ਹਨ? ?

. ‘ਗੁਰਬਾਣੀ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ। “ਹਿਰਦੈ ਚਰਨ ਸਬਦੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨਾਨਕ ਬਾਧਿਉ ਪਾਲ” ॥ ਮ5 ॥ 680 ॥’ ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਸਬਦ ਹੀ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨ ਹਨ। ਇਸੇ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੈ/ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੀ ‘ਚਰਨ’ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ,

. ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਨਿਤ ਦੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਉਹ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਮਹਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਲਿੱਖ ਲਏ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਆਪ ਬਨਾਉਣੇ ਕਰ ਲਏ, ਭਾਵ ਸਚਿਆਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਗੁਰਮੁੱਖਤਾਈ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆ ਗਿਆ।

. ਪਦਾ ਨੰਬਰ 2:

“ਲਖ ਖੁਸੀਆ ਪਾਤਿਸਾਰੀਆ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ” ॥

- . ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਫਜ਼ ਹੈ ‘ਜੋ’, ਅਗਰ।
- . ਲਖ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ‘ਜੋ’ ਅਗਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ।
- . ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਦਰਿ ਕਿਵੇਂ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਪਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ?
- . ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, :

- ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਕਹਿਆ ਮੰਨਕੇ,
- ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਚੱਲ ਕੇ,
- ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਆਪਾ ਸਮੱਰਪਿੱਤ ਕਰਕੇ, ਭਾਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੈ ਕੇ।
- ਇਸ ਸਮੱਰਪਿੱਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ, ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ, ਵੰਡ ਛੱਕਣਾ, ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਤਵਿੱਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਜਾਪਣ ਕਰਨਾ ਸਾਮਿਲ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸਦਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖੀ ਨਦਰਿ ਹਾਸਿਲ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਦ-ਗੁਣਾਂ ਭਰਿਆ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ-ਜਾਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਲਈ ਲੱਖ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਨਾ-ਮੁੰਮਕਿੰਨ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹਨ।

.”ਨਿਮਖ ਏਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ“ ॥ ਇਥੇ ਤਰਲਾ/ਬੇਨਤੀ/ਜੋਦਤੀ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਹੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਜੀਉ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਮਖ ਭਰ ਯਾਨੀ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰੇ ਜਿੰਨਾਂ, ਭਾਵ ਅੱਖ ਦੇ ਝਮਕਣ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ, ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦੇਉ, ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਸਦਗੁਣ ਦੇਣਾ ਕਰੋ। ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਰਾ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਠੰਡਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਭਾਵ ਮੈਂ ਸਹਿਜ ਅਵੱਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਾਂ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਦਾ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਦਾ ਭਟਕਣਾ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕੇ।

.”ਜਿਸ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਗਰੇ“ ॥੨॥

. ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਵਿੱਚ ਲਫਜ਼ ਆਇਆ ਹੈ ‘ਪੂਰਬਿ’।

. ਆਮ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ‘ਪੂਰਬਿ’ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਵ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲਿਆਂ ਜਨਮਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸਨ-ਦੀਦਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

.’ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਐਸੇ ਕਿਸੇ ਖਿਆਲ ਦੀ ਪਰੋੜਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜੋ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ (ਪੂਰਬਿ, ਬਹੁਤ ਜਨਮ, ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਆਦਿ ਆਦਿ) ਲਫਜ਼ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਇਸੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ

ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਰ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੀ ਚੇਤਨਤਾ ਕਰਕੇ ਮਰਦੇ ਹਾਂ।

. **ਜਿਸ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ:** ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਸੋਚਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰਮੱਤ ਦਾ ਸੱਚਾ ਗਿਆਨ ਲੈਣਾ ਹੈ, **ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਗਰੇ ॥੨॥** ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨ ਗਰੇ ਭਾਵ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗਿਆਨ ਲੈਣਾ ਕੀਤਾ। ਗਿਆਨ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਉਣਾ ਕੀਤਾ।

. **ਸਫਲ ਮੂਰਤੁ ਸਫਲਾ ਘੜੀ ਜਿਤੁ ਸਚੇ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥** ਉਹ ਸਮਾਂ, ਮੂਰਤ, ਘੜੀ, ਪਲ, ਚਸਾ ਸਫਲਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸੱਚਾ ਗਿਆਨ ਲੈ ਕੇ ਬੀਤਦਾ ਹੈ, ਸੱਚੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ, ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਸੁੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਪਰ-ਉਪਕਾਰਤਾ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

. **ਦੁਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ਨ ਲਗਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥** ਫਿਰ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸੰਤਾਪ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਕੜਾ/ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ ਵਿੱਚ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਝੱਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖੀ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ।

. **ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿਆ ਸੇਈ ਉਤਰਿਆ ਪਾਰਿ ॥੩॥** ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿਆ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੈਣਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੈਂਦਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗਿਆਨ ਲੈਣਾ ਕੀਤਾ ਸਮਝੋ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਾਹ ਪਕੜ ਲਈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬੇਫਿਕਰੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਕੀਤਾ।

. ਪਦਾ ਨੰਬਰ 4

. **ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਜਿਥੈ ਸੰਤ ਸਭਾ ॥** ਉਹ ਜਗਹ ਸਥਾਨ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਬਰਕਤ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਤ ਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਰਲ ਮਿੱਲ ਕੇ ਕੁੱਦਰਤ ਵਿੱਚ ਰਮੇ/ਸਮਾਇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਤਵਿੱਕ ਗੁਣਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

. **ਢੇਈ ਤਿਸ ਹੀ ਨੇ ਮਿਲੈ ਜਿਨਿ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਲਭਾ ॥** ਢੇਈ-ਆਸਰਾ, ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਭਾਵ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਾਤਵਿੱਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਆਪਣਾ

ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਵਕਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

. ਨਾਨਕ ਬਧਾ ਘਰੁ ਤਹਾਂ ਜਿਥੈ ਮਿਰਤੁ ਨ ਜਨਮੁ ਜਰਾ ॥੪॥੬॥੭੬॥ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਉਥੇ ਬਨਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਉੱਥੇ ਬਨਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਆਤਮਿਕ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ।

. (੧) ਇੱਕ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਉਣੀ, (੧) ਨਾਲ ਚਿੱਤ ਲਾਉਣਾ।

. ਕਾਦਰ, ਕਰਤਾ, ਕਰਤਾਰ, ਕੁੱਦਰਤ, ਅੱਲਾ, ਵਹਿਗੁਰੂ, ਰਾਮ, ਰਹੀਮ, ਬੀਠਲ, ਕੇਸ਼ਵ, ਮਾਧਵ. .

. ਤਾਂ, . . . (੧) ਹੀ ਹੈ।

. ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਰਮਿਆ ਹੈ, ਸਮਾਇਆ ਹੈ, ਫੈਲਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ।

. ਕੁੱਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਕੁੱਦਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹਾਂ।

. ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੁੱਦਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ।

. ਤਾਂ, ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਆਕਾਰ:

. ਮੇਰੇ ਵਿਚ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ, ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹੀ (੧) ਹੀ ਚੇਤਨਤਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਮਿਆ ਹੈ, ਸਮਾਇਆ ਹੈ, ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

‘ਗੁਰਮੱਤ’ ਸੋਝੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ‘ਸਚਿਆਰ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਕੁੱਦਰਤ ਵਿੱਚ ਰਮੇ, ਸਮਾਇ, ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ, ਵਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ (੧) ਹੀ ਸਮਝੇਗਾ।

ਬਾਕੀ, ਜੋ (੧) ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਜਾਨਣ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ (੧) ਜਾਨਣ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ 33 ਕਰੋੜ ਮੰਨੀ ਜਾਣ।

ਪੂਜਾਰੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਰਤਮ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਭਾਵੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਰਤਾ, ਕਰਤਾਰ (੧) ਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ (੧) ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

‘ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ’ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨਾਦਾਨ ਹਨ।

ਇਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਾਲਾ ਅੰਧੇਰਾ, ਮਨੁੱਖ ਅਗਰ ਆਪ ਖੁਦ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਇਹੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਾਲਾ ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਗਿਆਨ, ਸਮਝਦਾਰੀ, ਬਿਬੇਕ-ਬੁੱਧ’ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, . . . ਪਰ. . . ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਲਗਨ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸ਼ੌਕ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਛਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ‘ਸਚਿਆਰ-ਸਿੱਖ’ ਬਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਵਰਨਾ

ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਈ ਜਾਉ।

ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਜਲੂਸ, ਕੱਢੀ ਜਾਉ, ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਵਾਈ ਜਾਉ।

ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਮੁੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰੀ ਜਾਉ।

ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨਾਂ, ਪੈਤਰਿਕ ਪਿੰਡਾਂ, ਹੋਰ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਥਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਮੱਥੇ ਰਗੜੀ ਜਾਉ।

ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰ ਕਰੋ,

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਨਹਾਉਦੇ ਰਹੋ,

ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕਰੀ ਜਾਉ,

ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਾ।

ਜਿਵੇਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਜਾਵਾਂਗੇ, . . ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਬੇਰੰਗ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗੇ,

ਅਗਰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਲੈਣ ਦੀ, ਕੁੱਝ ਸਿੱਖਣ ਦੀ, ਸਚਿਆਰ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ।

ਇਨਸਾਨ ਬਾਹਰੀ ਪਖੋਂ ਆਪਣਾ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ,
ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਗਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ/ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ/ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੱਬੀ ਗੁਣਾਂ
ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ
ਪਲਟਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰੱਬੀ ਗੁਣ ਹਨ: ਸੱਚ, ਪਿਆਰ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ, ਦਇਆਲਤਾ,
ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਹਲੀਮੀ, ਗਿਆਨਤਾ, ਸਹਿਜਤਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਨਿਰਭਉਤਾ।

ਨਿਰਵੈਰਤਾ, ਪਰਉਪਕਾਰਤਾ, ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਣ “ਤੇਰੇ ਕਵਣੁ ਕਵਣੁ ਗੁਣ
ਕਹਿ ਕਹਿ ਗਾਵਾਂ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨਾ” ਇਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ
ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੈ, ਸਚਿਆਰ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਹੈ।

ਇੰਜ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

. ਉਸ ਰਮੇ/ਸਮਾਇ (੧) ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ (੧) ਦੇ ਦਰਸਨ/ਦੀਦਾਰੇ 'ਕੁੱਦਰਤ' ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖਤਾ, ਜਾਨਵਰਾਂ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ, ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਿਰ ਉਹ (੧) 'ਨਿਰ-ਆਕਾਰ', 'ਆਕਾਰ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ।

. ਕਰਨਾ, ਸਮਝਣਾ, ਮੰਨਣਾ, ਖੋਜਣਾ, ਬੁੱਝਣਾ, ਜਾਨਣਾ, ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ।

. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਾਣਿਆ, ਬੁੱਝਿਆ, ਸਮਝਿਆ, ਮੰਨਿਆ, ਖੋਜਿਆ. . . . ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ।
ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਾਂਗਾ, ਅਗਿਆਨੀ ਰਹਾਂਗਾ।

ਪਿਆਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਖੁਦ ਪੀਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਤੇ ਉਸ ਪਿਆਸੇ ਦੀ ਪਿਆਸ ਨਹੀਂ ਬੁੱਝ ਸਕਦੀ।

ਸੋ ਇਵੇਂ ਹੀ 'ਗੁਰਮੱਤ ਗਿਆਨ' ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ, ਲਗਨ ਨਾਲ, ਚਾਅ ਨਾਲ;
ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸੁਣਨਾ, ਮੰਨਣਾ, ਸਮਝਣਾ,
ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਮਲਾਂ/ਪਰੈਕਟੀਕਲ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ/ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤ ਲਾਇ॥ ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਸਭ ਧੰਦੁ ਹੈ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਮੋਹੁ ਮਾਇ॥ ਰਹਾਉ॥ ਮ5॥ 44॥

ਧੰਨਵਾਧ।

ਇੰਜ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸਿੱਡਨੀ ਅਸਟਰੇਲੀਆ।

30 ਨਵੰਬਰ 2019